

DĚJINY PSYCHOLOGIE

DĚJINY ČESKÉ PSYCHOLOGIE

JAN AMOS KOMENSKÝ (1592-1670)

- předchůdce vývojové a pedagogické psychologie
- koncepce výchovy
- škola hrou
- periodizace vývoje

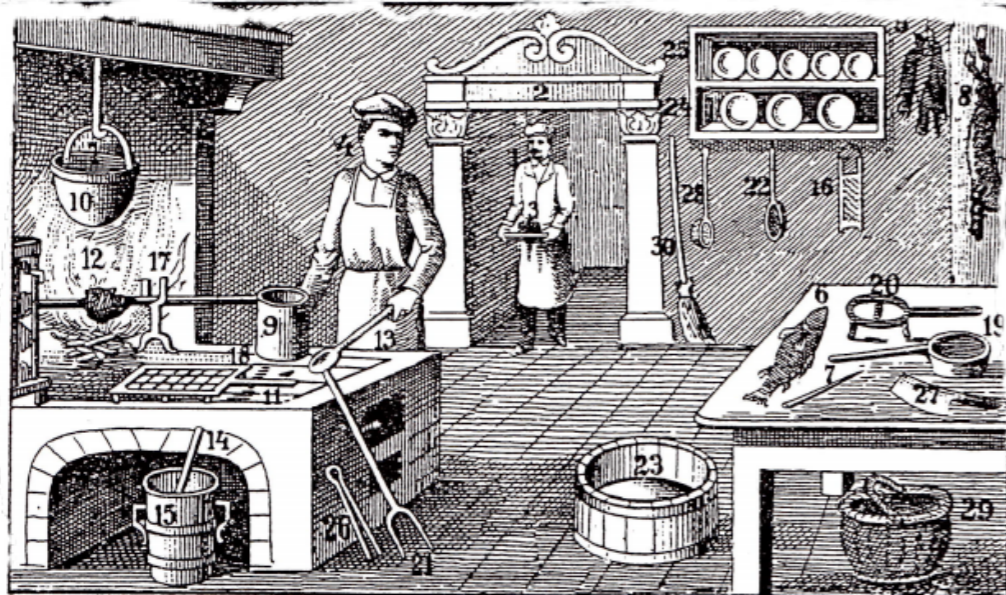
*Všichni na jednom jevišti velikého světa stojíme,
a cokoliv se tu koná, všech se týče.*

DVĚŘE JAZYKŮ OTEVŘENÉ

(PRVNÍ VYDÁNÍ 1631, ČESKY 1633)

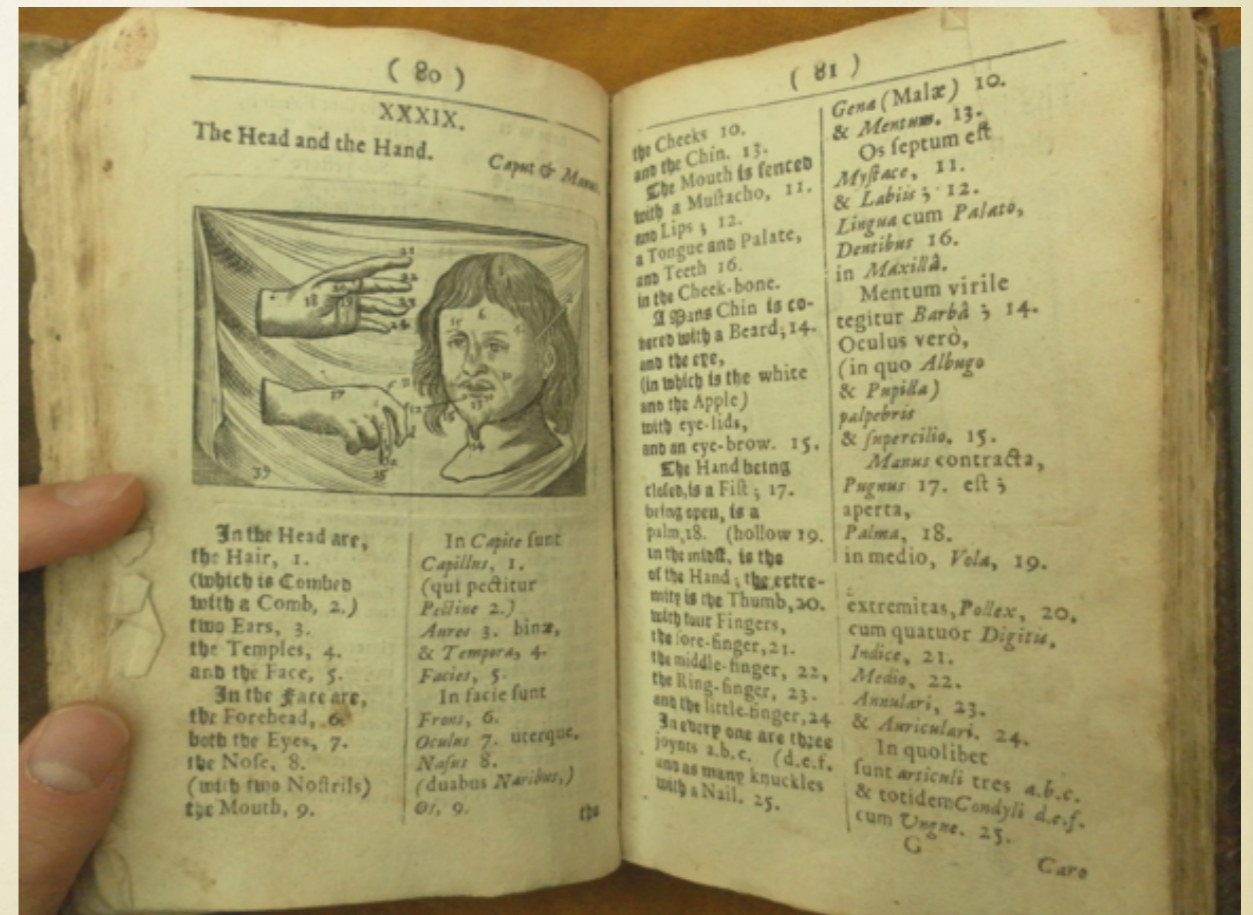
ORBIS PICTUS

(PRVNÍ VYDÁNÍ 1658)

LXI.

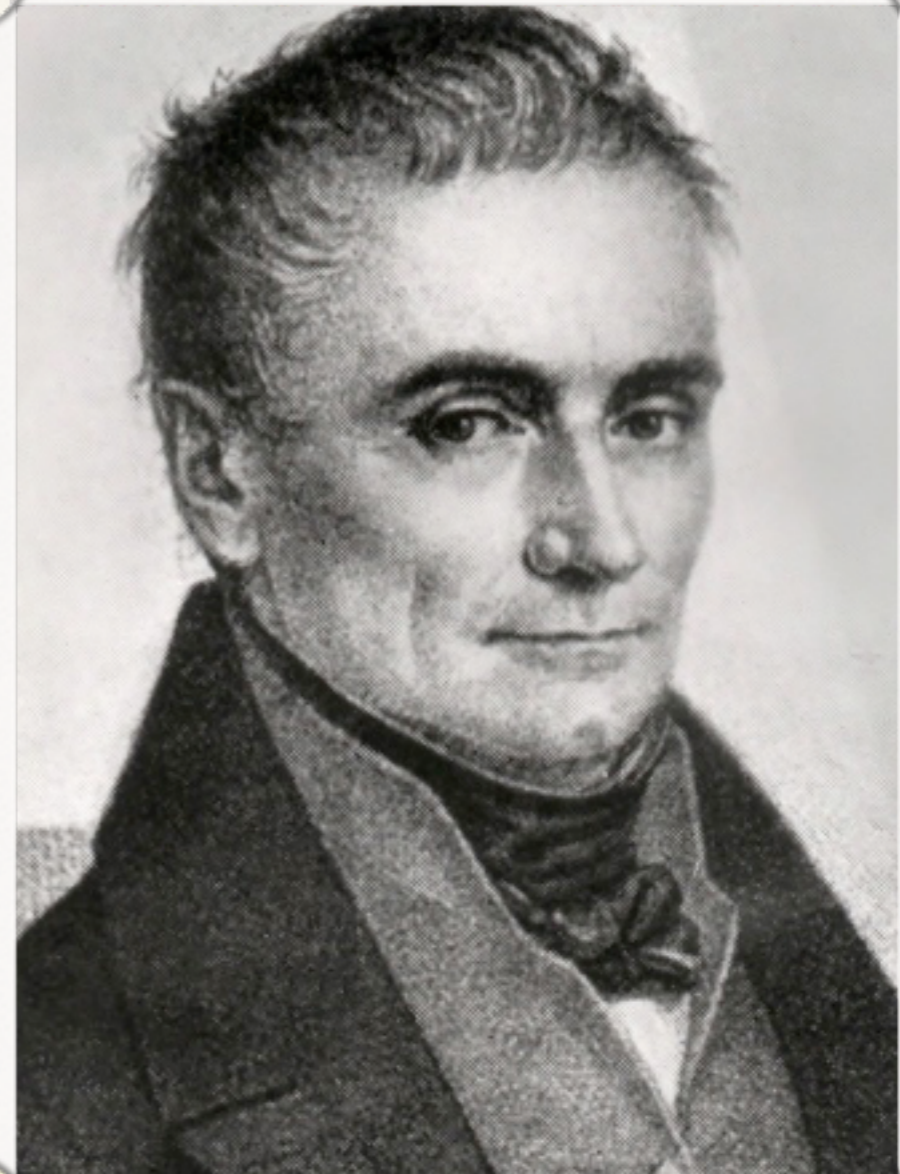
Res coquinaria.	Cookery.	Das Kochwerk.	L'Art de cuisine.	Kuchařství.	A főzés.
Coqus ¹⁾ e cella penaria ²⁾ promit obsonia ³⁾ et coquit cum puero culinario ⁴⁾ varios	The cook ¹⁾ brings forth provisions ³⁾ out of the larder ²⁾ and with the chef ⁴⁾ makes	Der Koch ¹⁾ nimmt aus der Speise- kammer ²⁾ Esswaaren ³⁾ und kocht mit dem Kü- chenjungen ⁴⁾ verschiedene Speisen	Le cuisinier ¹⁾ tire du garde- manger ²⁾ les aliments comestibles ³⁾ et prépare avec le garçon de cuisine ⁴⁾ différents	Kuchař ¹⁾ ze špi- žirny ²⁾ vybírá vařivo ³⁾ a vaří s kuchťi- kem ⁴⁾ rozičná	A szakács az élés- kamrából ²⁾ kiválasztja a főzivalót ³⁾ és megfőzi a kuktá- val ⁴⁾ együtt a különböző

JAN EVANGELISTA PURKYNĚ

(1787-1869)

- fyziolog, anatom, biolog, básník, filozof
- založil Fyziologický ústav UK (1851)
- dodnes platné objevy; Purkyňova vlákna, Purkyňovy buňky, Purkyňův jev ...
- sestrojil kinesiskop - předchůdce filmu

- 1857 “*O spánku, snech a stavech příbuzných*” - zdůraznění osvěžující a léčivou funkci snů pro duševní rovnováhu.
- 1864-66 “*Individuální duševní ústrojí člověka*” rozdělení na dvě metody zkoumání lidské psychiky - antropologickou a psychologickou, třetí pak byla fenomenologická.

TOMÁŠ GARRIGUE MASARYK (1850-1937)

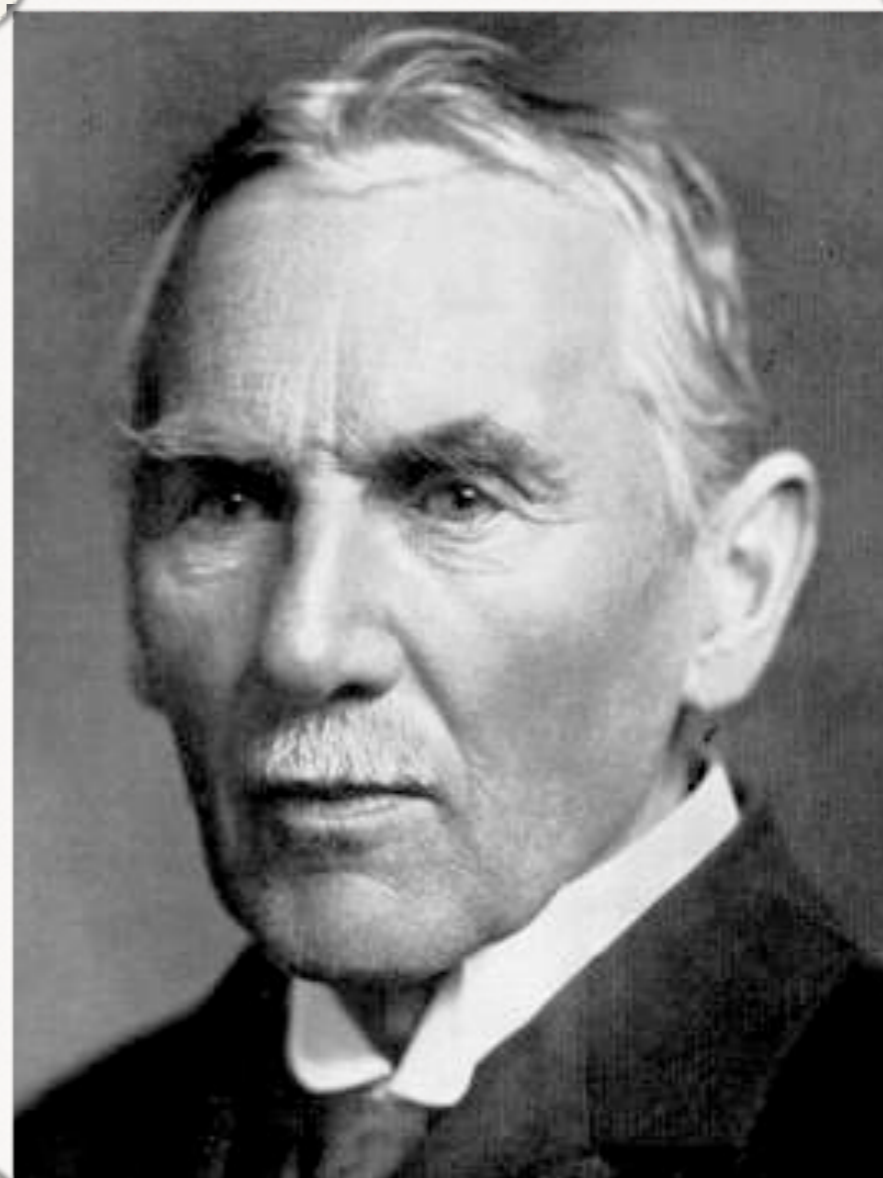
- politická psychologie
- pozorování politických partnerů i protivníků (rozbor Hitlerovy osobnosti)
- hypnóza, funkce nápodoby

„Mravní ideály napodobujeme vědomě a nevědomě. Nenuďme svěřenců svých dlouhými kázáními, žijme tak, jak chceme, aby žili oni, a nemůžeme-li sami tak žít, pak alespoň dávejme jim vznešené vzory za příklad [...] o ostatní postará se snad mechanismus – nápodoba.“

FRANTIŠEK KREJČÍ

- Krejčí byl především vůdčím představitelem českého pozitivismu.
- Poznat můžeme jen to, co se nám jeví ve zkušenosti.
- Duševní jevy považoval, opíraje se o psychofyzický paralelismus, za uvědomělé reakce organismu. Z tohoto důvodu odmítal jak pojem duše, tak i podvědomí a nevědomí.

BRNĚNSKÁ PSYCHOLOGICKÁ ŠKOLA

- 30. léta 20. století, krátce i po válce
- navazuje na berlínskou i lipskou školu gestalt psychologie
- zkoumání geneze psychických procesů
- Psychologie: Časopis pro teoretickou a užitou psychologii (vycházel 1935-1949)

MIHAJLO ROSTOHAR

(1878-1966)

- zakladatel první české psychologické laboratoře, PsÚ FF MU a brněnské psychologické školy
- v Brně založil a redigoval časopis Psychologie
- celostní psycholog
- obecná psychologie, psychologie dítěte, sociální a politická psychologie

MIHAJLO ROSTOHAR

DÍLO

- **Studie z vývojové psychologie.** Brno: Filosofická fakulta s podporou Ministerstva školství a národní osvěty, 1928, 118 s.
- **Psychologie jako věda o subjektivní skutečnosti.** Brno: Nákladem Společnosti pedagogického musea, 1950.
- **Psychologické základy počátečního čtení s praktickým návodem ke čtení.** Brno: [Mihajlo Rostohar], 1934.
- **Theorie hypothetického soudu.** Praha: Alois Wiesner, 1910, 121 s. (společně s Karlem Vonráškem).
- **Význam pádů s hlediska psychologického.** Česká republika: S.n., 19. s.
- **Dětská obrazivost a její vývoj.** [S.l.]: S.n., 19, 38 s.

FERDINAND KRATINA

(1885-1944)

- čelný představitel české celostní a tvarové psychologie
- výzkumy eidetické vlohy u dětí a mládeže
- 1941 *Osobnost*, charakteristika statické i dynamické struktury
- 1942 *Typ a typologie*
- 1947 *Psychologie*

VILÉM CHMELAŘ (1892-1988)

- empirické zkoumání pozornosti – optické/akustické
- spoluzakladatel českého psychologického poradenství (v rámci Moravy 70 poraden pro volbu povolání)

LUDMILA KOLÁŘÍKOVÁ

(1909-1968)

- vývojová psychologie - předškolní věk
1942 *Psychologie dítěte. Duševní vývoj dítěte předškolního věku*
- vývoj zrakových představ, myšlení
- problematika psychologie stárnutí

ROBERT KONEČNÝ

(1906-1981)

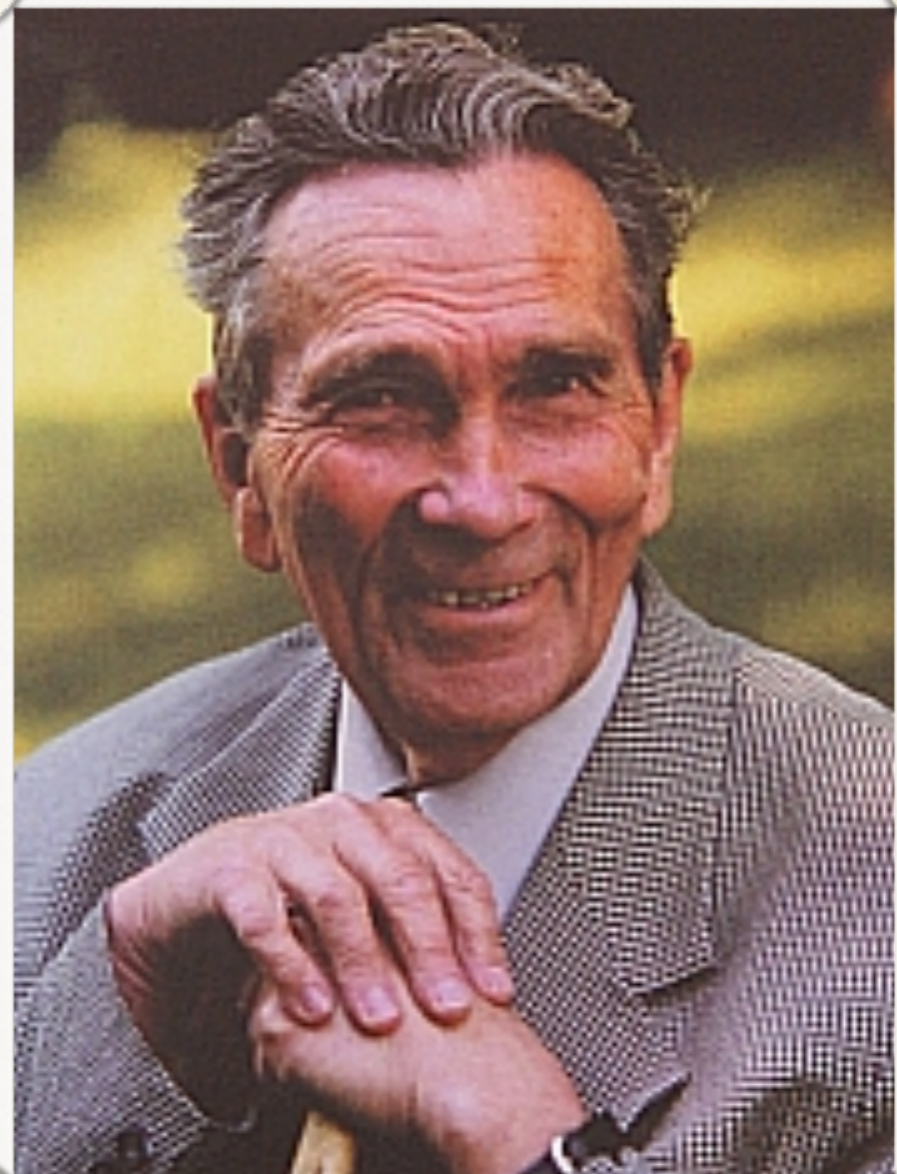
- filozof, spisovatel
- klinický psycholog,
psychoterapeut

ZDENĚK MATĚJČEK

(1922-2004)

- vývojová psychologie
- s MUDr. Langmeierem
výzkumy **psychické
deprivace** v dětství
- spoluzakladatelem tzv. SOS
dětských vesniček

DOPLŇUJÍCÍ LITERATURA

- Hoskovec, J., Hoskovcová, S. (2000). Malé dějiny české a středoevropské psychologie. Praha: Portál.
- Hoskovec, J. (1997). T. G. Masaryk a politická psychologie. Vesmír 76, 87.
<http://www.vesmir.cz/clanek/t-g-masaryk-a-politicka-psychologie>

DOPLŇUJÍCÍ LITERATURA

- Švancara, J. (2006). Peripetie v historii Psychologického ústavu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. In: Sborník příspěvků přednesených k 80. výročí založení Psychologického ústavu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. 1. vyd. Brno: Psychologický ústav FF MU, s. 4-18.

DOPLŇUJÍCÍ LITERATURA

- Janyšková, A., Uhrová, A., Kriegelová, M. (2006).
Historie Psychologického ústavu na Filozofické
fakultě Masarykovy univerzity.